

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959-50-2009

Ελληνική Δημοκρατία
Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Κύριο Κωνσταντίνο Ε. ΜΠΑΚΑΛΗ
Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους
Εκπρόσωπο της Ελληνικής Κυβέρνησης
ενώπιον του ΕΔΑΔ
Ακαδημίας 68 και Χ. Τρικούπη
10678 Αθήνα – Ελλάδα

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

ECHR-LF11.1P3

SM/jp

Προσφυγή αριθ. 6130/08

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΒΕΛΓΙΟΥ

19 Μαΐου 2009

Κύριε,

Σας ενημερώνω ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συνεδριάζοντας στις 12 Μαΐου 2009, αποφάσισε, κατόπιν σύσκεψης, να κηρύξει απαράδεκτη την προαναφερόμενη προσφυγή. Επισυνάπτεται αντίγραφο της απόφασης.

Η παρούσα κοινοποίηση πραγματοποιείται κατ'εφαρμογή του άρθρου 56 § 2 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

Παρακαλώ δεχθείτε, κύριε, τη διαβεβαίωση της διακεκριμένης εκτίμησής μου.

(υπογραφή)

F. Elens-Passos

Αναπληρώτρια Γραμματέας Τμήματος

Συνημμένο: απόφαση

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959 -50- 2009

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ

ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

Προσφυγή αριθ. 6130/08 που κατατέθηκε από τους ~~ÜÖÜÜÜ~~ ~~ÄÜÜÜÜ~~
κατά του Βελγίου

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (δεύτερο τμήμα),
συνεδριάζοντας στις 12 Μαΐου 2009 σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Ireneu Cabral Barreto, *πρόεδρο*,

Françoise Tulkens,

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

Nona Tsotsoria,

Işıl Karakaş, *δικαστές*,

και την Françoise Elens-Passos, *αναπληρώτρια γραμματέα τμήματος*.

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε
στις 4 Φεβρουαρίου 2008,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση να εξετασθεί κατά προτεραιότητα αυτή η
υπόθεση,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που κατατέθηκαν σε απάντηση από τους προσφεύγοντες,

Λαμβάνοντας υπόψη το υπόμνημα της κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Οι προσφεύγοντες, ~~ΥΠΕΡΑΙΕ~~ ~~ΑΥΧΟΠΕ~~

είναι Αφγανοί υπήκοοι, οι οποίοι έχουν γεννηθεί το 1987, 1989 και 2006 αντίστοιχα. Εκπροσωπούνται ενώπιον του Δικαστηρίου από την κυρία E. Schouten, δικηγόρο Βρυξελλών. Η τελευταία γνωστοποίησε στις 17 Σεπτεμβρίου 2008 ότι ο κύριος και η κυρία Quraishi είχαν εν τω μεταξύ αποκτήσει και άλλο παιδί.

Η Βελγική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τον εκπρόσωπό της κύριο D. Flore.

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως εξετάθησαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Ερχόμενοι από το Αφγανιστάν, σε μία ημερομηνία που δε διευκρινίζεται, οι προσφεύγοντες έφθασαν στην Ελλάδα όπου καταχωρήθηκαν στα διοικητικά αρχεία στις 8 Οκτωβρίου 2006, κατά τη διάρκεια ελέγχου κατά τον οποίο ελήφθησαν τα δακτυλικά αποτυπώματά τους.

Εν συνεχεία, οι προσφεύγοντες έφυγαν από την Ελλάδα και έφθασαν στο Βέλγιο. Στις 29 Αυγούστου 2007, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση χορήγησης ασύλου ενώπιον του Γραφείου Αλλοδαπών, η οποία στηριζόταν στο φόβο τους μην επιστρέψουν στην αφγανική περιοχή του Logar. Κατά την εξέταση της αίτησής τους, χορηγήθηκε στους προσφεύγοντες έγγραφο προσωρινής διαμονής. Εξετάστηκαν στις 30 Αυγούστου 2007 και δήλωσαν ότι δεν είχαν καταθέσει αίτηση χορήγησης ασύλου σε άλλη χώρα. Η προσφεύγουσα δήλωσε ότι είχε φύγει από το Αφγανιστάν λόγω οικογενειακών διενέξεων που έθεταν σε κίνδυνο τη ζωή της, διότι είχε αρνηθεί ένα συνοικέσιο και είχε παντρευτεί κάποιον που δεν ενέκρινε η οικογένειά της.

Τον Νοέμβριο του 2007, η δικηγόρος των προσφευγόντων ενημέρωσε τις βελγικές αρχές ότι αυτοί προέρχονταν από την περιοχή Logar, η οποία βρισκόταν στον κατάλογο επικίνδυνων περιοχών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.

Στις 28 Νοεμβρίου 2007, το Γραφείο Αλλοδαπών απέρριψε την αίτηση των προσφευγόντων, για τον λόγο ότι αυτοί δε θα απευλαύνονταν από το Βέλγιο προς το Αφγανιστάν αλλά προς την Ελλάδα, που ήταν η αρμόδια χώρα για να εξετάσει την αίτησή τους σύμφωνα με τη Συνθήκη του Δουβλίνου. Η απόφαση αυτή συνοδεύεται από μία εντολή εγκατάλειψης της χώρας. Επιπλέον, το Γραφείο Αλλοδαπών διέταξε την τοποθέτηση των προσφευγόντων στο κέντρο κράτησης παράνομων μεταναστών του Merksplas για τον λόγο ότι εικαζόταν ότι αυτοί δε θα εκτελούσαν εκουσίως την εντολή εγκατάλειψης της χώρας.

Από τον φάκελο προκύπτει ότι οι βελγικές αρχές είχαν έρθει σε επαφή με τις ελληνικές αρχές με σκοπό την επανεισδοχή των προσφευγόντων στην Ελλάδα. Σε μία επιστολή με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου 2007, ο Έλληνας υπουργός Εσωτερικών είχε ενημερώσει τις βελγικές αρχές ότι οι ελληνικές αρχές ήταν διατεθειμένες να αναλάβουν τους τρεις προσφεύγοντες σύμφωνα με το άρθρο 10 § 1 της Συνθήκης του Δουβλίνου, δεδομένου ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν εγκαταλείψει την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την παράνομη είσοδό τους στην Ελλάδα στις 8 Οκτωβρίου 2006. Με την ίδια επιστολή, οι ελληνικές αρχές χορήγησαν έναν αριθμό αδειάς εισόδου και διευκρίνισαν ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν τη δυνατότητα να ζητήσουν άσυλο κατά την άφιξή τους στη χώρα.

Οι προσφεύγοντες άσκησαν κατά της απόφασης του Γραφείου Αλλοδαπών αίτηση ακύρωσης ενώπιον του συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών και ζήτησαν αναστολή εκτέλεσης. Υποστήριζαν ότι η αποστολή τους προς την Ελλάδα θα τους έθετε σε κίνδυνο απέλασής τους προς το Αφγανιστάν, χώρα η οποία θεωρείτο επικίνδυνη από πολυάριθμους οργανισμούς, μεταξύ των οποίων η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, κάτι που θα τους εξέθετε σε μία γενική κατάσταση βίας. Οι προσφεύγοντες υποστήριζαν ότι οι ελληνικές αρχές δε θα εξέταζαν την αίτησή τους για χορήγηση ασύλου.

Με απόφαση της 30 Νοεμβρίου 2007, το συμβούλιο διαφορών των αλλοδαπών απέρριψε την αίτηση αναστολής της εκτέλεσης, για τον λόγο ότι το Βέλγιο δεν ήταν αρμόδιο να εξετάσει την αίτηση ασύλου των προσφευγόντων. Επιπλέον, οι τελευταίοι δε θα στέλνονταν στο Αφγανιστάν αλλά στην Ελλάδα. Ως

προς τούτο, οι προσφεύγοντες δεν είχαν τεκμηριώσει τον κίνδυνο ανεπανόρθωτης βλάβης σε περίπτωση απέλασης προς την Ελλάδα, ούτε τον ισχυρισμό βάσει του οποίου οι ελληνικές αρχές δε θα εξέταζαν την αίτησή του για χορήγηση ασύλου.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2007, πραγματοποιήθηκε μία πρώτη απόπειρα επιβίβασης των προσφευγόντων με προορισμό την Ελλάδα, αλλά εκείνοι αρνήθηκαν να επιβιβαστούν.

Την ίδια ημέρα, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Πρωτοδικείου Βρυξελλών προκειμένου να διατάξει απαγόρευση απέλασης σε βάρος του βελγικού Κράτους. Με βούλευμα της 18 Δεκεμβρίου 2007, το δικαστήριο απαγόρευσε στο Κράτος να απελάσει τους προσφεύγοντες μέχρι την έκδοση απόφασης από το Συμβούλιο της Επικρατείας επί της αίτησης που έπρεπε να ασκήσουν οι προσφεύγοντες κατά της απόφασης που απήγγειλε στις 30 Νοεμβρίου του συμβούλιο διαφορών των αλλοδαπών.

Το Συμβούλιο απέρριψε την αίτηση των προσφευγόντων στις 22 Ιανουαρίου 2008.

Η αναχώρηση των προσφευγόντων προς την Ελλάδα ορίστηκε για τις 5 Φεβρουαρίου 2008, με αεροπλάνο. Κατόπιν της άρνησης των προσφευγόντων να επιβιβαστούν, η αναχώρηση αναβλήθηκε.

Στις 4 Φεβρουαρίου 2008, οι προσφεύγοντες είχαν καταθέσει ενώπιον του Δικαστηρίου αίτηση εφαρμογής ενός προσωρινού μέτρου με την έννοια του άρθρου 39 του κανονισμού. Η αντιπρόεδρος του Τμήματος στο οποίο είχε ανατεθεί η προσφυγή είχε απορρίψει το εν λόγω αίτημα.

Στις 29 Φεβρουαρίου 2008, οι προσφεύγοντες αφέθησαν ελεύθεροι, με απόφαση του γενικού διευθυντή του γραφείου αλλοδαπών.

Στις 9 Απριλίου 2008, το Συμβούλιο διαφορών των αλλοδαπών ενώπιον του οποίου είχε κατατεθεί η αίτηση ακύρωσης έκρινε πρόσφορη την ανάθεση της εξέτασης σε ένα τμήμα τριών δικαστών. Από τον φάκελο προκύπτει ότι η υπόθεση είναι εκκρεμής.

Με επιστολή της 28 Απριλίου 2008, η δικηγόρος των προσφευγόντων ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου Βρυξελλών, αποφαινόμενος επί διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, είχε απαγορεύσει στο βελγικό Κράτος να απελάσει τους προσφεύγοντες προς την Ελλάδα μέχρι να αποφανθεί το συμβούλιο διαφορών των αλλοδαπών επί της διαδικασίας ακύρωσης. Από την πλευρά της, η Κυβέρνηση επεσήμανε στις παρατηρήσεις της ότι οι εθνικές αρχές

δεσμεύτηκαν να αφήσουν ελεύθερους τους προσφεύγοντες, όσο εκκρεμεί η αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών.

Στις 23 Απριλίου 2009, η Κυβέρνηση γνωστοποίησε ότι οι προσφεύγοντες κατέθεσαν, στις 4 Αυγούστου 2008, μία νέα αίτηση χορήγησης ασύλου. Καθώς είχε λήξει η συμφωνία της ελληνικής πλευράς για την επανεισδοχή των προσφευγόντων, μία νέα αίτηση διαβιβάστηκε νομίμως, στις 22 Δεκεμβρίου 2008, στις αρμόδιες βελγικές αρχές για εξέταση επί της ουσίας.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο

Το εθνικό δίκαιο και η πρακτική ως προς τούτο όπως ήταν εφαρμοστέα έως την 1^η Ιουνίου 2007 περιγράφονται στις αποφάσεις *Mubilanzila Mayeka et Kaniki Mitunga κατά Βελγίου* (αριθ. 13178/03, § 38, CEDH 2006-...) και *Riad et Idiab κατά Βελγίου* (αριθ. 29787/03 και 29810/03, § 53, CEDH 2008-... (αποσπάσματα)).

Το Συμβούλιο διαφορών των αλλοδαπών ανέλαβε, από την 1^η Ιουνίου 2007, τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με διαφορές αλλοδαπών καθώς και τις αρμοδιότητες της Μόνιμης Επιτροπής υποστήριξης προσφύγων. Το Συμβούλιο είναι ένα διοικητικό δικαστήριο, το μόνο αρμόδιο να επιλαμβάνεται προσφυγών που κατατίθενται κατά μεμονωμένων αποφάσεων που λαμβάνονται κατ'εφαρμογή των νόμων σχετικά με την πρόσβαση στην επικράτεια, τη διαμονή, την εγκατάσταση και την απομάκρυνση αλλοδαπών.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

1. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση απέλασης προς την Ελλάδα που έλαβαν οι βελγικές αρχές παραβιάζει τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης στο μέτρο που, σε περίπτωση αποστολής προς την Ελλάδα, δεν θα έχαιραν των δικονομικών εγγυήσεων που απαιτεί η Συνθήκη της Γενεύης και θα στέλνονταν, κατόπιν συνοπτικής διαδικασίας, στο Αφγανιστάν όπου αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 3. Υπό το πρίσμα του άρθρου 13 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι στο Βέλγιο δε έχουν στη διάθεσή τους πραγματική προσφυγή, για τον λόγο ότι η προσφυγή που εκκρεμεί ακόμα δεν έχει ανασταλτική ισχύ. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται ομοίως ότι η απέλαση προς

την Ελλάδα θα τους εξέθετε σε κίνδυνο μεταχείρισης ασύμβατης προς το άρθρο 3 σε αυτή τη χώρα λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών για τους αιτούντες άσυλο.

2. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τους προσφεύγοντες, η απέλαση προς την Ελλάδα δε θα έπρεπε να λάβει χώρα για τους πιο πάνω αναφερόμενους λόγους, η κράτησή τους με σκοπό την απέλαση ήταν ασύμβατη με το άρθρο 5 της Σύμβασης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η αποστολή τους προς την Ελλάδα θα ήταν ασύμβατη προς τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

Το άρθρο 13 της Σύμβασης προβλέπει:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επιχειρήματα των διαδίκων

Η εναγόμενη κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου και υποστηρίζει ότι οι αιτιάσεις των προσφευγόντων είναι πρώιμες διότι η διαδικασία που εισήχθη ενώπιον του Συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών εκκρεμεί ακόμα. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες είναι ελεύθεροι και δεν θα απελαθούν εν αναμονή της απόφασης του Συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών.

Επί της ουσίας, η Κυβέρνηση παρατηρεί ότι αποδείχθηκε ότι οι προσφεύγοντες ουδέποτε ζήτησαν άσυλο στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των προσώπων που, έχοντας ζητήσει άσυλο στην Ελλάδα και έχοντας στη συνέχεια διαφύγει σε μία άλλη ευρωπαϊκή χώρα, εμπίπτουν στην κατηγορία των προσώπων για τα οποία η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες επεσήμανε προβλήματα. Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες είναι ελεύθεροι να καταθέσουν αίτηση χορήγησης ασύλου μόλις φθάσουν στην Ελλάδα.

Επιπλέον, οι ελληνικές αρχές εγγυήθηκαν επισήμως στις βελγικές αρχές ότι η αίτηση ασύλου των προσφευγόντων θα εξετασθεί. Συνεπώς, η αιτίασή τους σχετικά με την υποτιθέμενη αδυναμία να επιτύχουν στην Ελλάδα μία εξέταση της αίτησής τους για χορήγηση ασύλου είναι προδήλως αβάσιμη.

Σε ό,τι αφορά τους φόβους των προσφευγόντων σε περίπτωση επιστροφής στο Αφγανιστάν, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι βελγικές αρχές δε θα αποστείλουν τους ενδιαφερόμενους προς αυτή τη χώρα. Οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν σε κάθε περίπτωση κάποια συνάφεια μεταξύ της γενικής κατάστασης βίας την οποία επικαλούνται και της προσωπικής κατάστασής τους. Σε αυτό το σημείο, η Κυβέρνηση αναφέρεται ειδικότερα στις αποφάσεις *H.L.R. κατά Γαλλίας* (29 Απριλίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-III), *Sultani κατά Γαλλίας* (αριθ. 45223/05, CEDH 2007-... (αποσπάσματα)) και *Thampibillai κατά Ολλανδίας* (αριθ. 61350/00, 17 Φεβρουαρίου 2004). Συνεπώς, η Κυβέρνηση αποκλείει ότι η επιστροφή των προσφευγόντων στο Αφγανιστάν θα τους εξέθετε σε κίνδυνο να υποστούν μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3.

Ως προς τη μεταχείριση που οι προσφεύγοντες μπορεί να υφίσταντο στην Ελλάδα, η Κυβέρνηση υπογραμμίζει το γεγονός ότι η αίτηση επανεισδοχής των προσφευγόντων που απευθυνόταν στις ελληνικές αρχές στηριζόταν στο άρθρο 10 § 1 του κανονισμού του Δουβλίνου και όχι στο άρθρο 16 § 1 του εν λόγω κανονισμού. Οι ελληνικές αρχές παρείχαν έγγραφη εγγύηση στις 20 Ιουνίου 2008 ότι οι προσφεύγοντες δε θα κρατούνταν. Η Κυβέρνηση παραπέμπει στα επιχειρήματα που επικαλέστηκε η ελληνική Κυβέρνηση κατά τα λοιπά.

Σε ό,τι αφορά τέλος την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 13 της Σύμβασης, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη, δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες μπόρεσαν να ασκήσουν αίτηση αναστολής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επιπλέον, κατέθεσαν κατεπείγουσα αίτηση ενώπιον του Πρωτοδικείου Βρυξελλών. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες προέβαλαν δύο αιτήσεις απελευθέρωσής τους.

Οι προσφεύγοντες αντικρούουν τη θέση της Κυβέρνησης. Κατά την άποψή τους, υπήρξε εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων δεδομένου ότι ζήτησαν την αναστολή εκτέλεσης της απέλασης ενώπιον του Συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών και κατόπιν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά η αίτησή τους απορρίφθηκε. Ως εκ τούτου, θα ήταν ανώφελη η αναμονή της έκβασης της

διαδικασίας που εκκρεμεί επί της ουσίας ενώπιον του συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών.

Οι προσφεύγοντες καταγγέλλουν εν συνεχεία την κατάσταση παρατεινόμενου κινδύνου που επικρατεί στο Αφγανιστάν και αναφέρονται ιδίως στις εκθέσεις της Διεθνούς Αμνηστίας και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες που έχουν δημοσιευθεί επί τούτου. Τέλος, εμμένουν στη θέση τους, σύμφωνα με την οποία δεν έχουν καμία τύχη να επιτύχουν την εξέταση της αίτησης ασύλου τους από τις ελληνικές αρχές σε περίπτωση επιστροφής τους στην Ελλάδα. Παρατηρούν τέλος ότι οι συνθήκες διαβίωσής τους στην Ελλάδα θα ήταν πολύ δύσκολες.

B. Παρατηρήσεις της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας

Η ελληνική Κυβέρνηση παρατηρεί καταρχήν ότι ένας από τους στόχους του ελληνικού Κράτους, σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 61/1999, είναι να εγγυάται τη δυνατότητα υποβολής αίτησης χορήγησης ασύλου σε κάθε αλλοδαπό ο οποίος δηλώνει, προφορικά ή εγγράφως, ενώπιον πάσας αρχής, στα σημεία εισόδου στην ελληνική επικράτεια ή στο εσωτερικό αυτής, ότι ζητεί να του χορηγηθεί άσυλο ή ότι ζητεί να μην απελαθεί προς μία δεδομένη χώρα λόγω της φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής θέσης ή των πολιτικών πεποιθήσεών του.

Λαμβανομένης υπόψη της ρήτηρας μη επαναπροώθησης, οι ελληνικές αρχές δεν απελαύνουν έναν αλλοδαπό προτού διαπιστώσουν τα πραγματικά αίτια που ώθησαν τον ενδιαφερόμενο να εγκαταλείψει τη χώρα του. Επιπλέον, οι αλλοδαποί ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους. Η κράτηση αλλοδαπών που εισήλθαν παράνομα στη χώρα υπόκειται στη δυνατότητα κατάθεσης αιτήσεων απελευθέρωσης. Ο αιτών άσυλο δεν απομακρύνεται αν η διαδικασία εξέτασης της αίτησής του δεν έχει περατωθεί οριστικά.

Τέλος, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και τη μείωση του χρόνου κράτησης (ο οποίος σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες).

Έχοντας αλλάξει πολιτική, οι ελληνικές αρχές εξετάζουν στο εξής την ουσία όλων των αιτήσεων ασύλου που λαμβάνουν μέσα στα πλαίσια του κανονισμού του Δουβλίνου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν αλλοδαπούς για τους οποίους η διαδικασία ασύλου διακόπηκε. Η Κυβέρνηση εξηγεί ότι παρείχε αυτές τις πληροφορίες ιδίως στην Ευρωπαϊκή επιτροπή διευκρινίζοντας ότι, κατά το παρελθόν,

αποφάσεις διακοπής της διαδικασίας είχαν ληφθεί από το υπουργείο δημοσίας τάξης, δεδομένου ότι οι εν λόγω αιτούντες είχαν απομακρυνθεί αυθαίρετα από τη δηλωθείσα διεύθυνση κατοικίας τους. Με επιστολή της 8 Ιουνίου 2006, ο υπουργός δημοσίας τάξης εκείνης της περιόδου κοινοποίησε στην Επιτροπή την απόφασή του ανάκλησης των αποφάσεων διακοπής της διαδικασίας ασύλου αναφέροντας τα εξής: «Στις περιπτώσεις που δεν έχει γίνει συνέντευξη, η διαδικασία θα ξαναρχίζει με την άφιξη των αιτούντων στη χώρα μας αν αυτοί το επιθυμούν. Στις περιπτώσεις που έχει γίνει συνέντευξη, αλλά οι αιτούντες καταγράφηκαν ως εξαφανισθέντες, οι αιτήσεις θα εξετάζονται επί της ουσίας και θα εκδίδεται απόφαση σε πρώτο βαθμό. Στις περιπτώσεις που εκκρεμεί προσφυγή, οι αιτούντες θα μπορούν να παρουσιαστούν, μετά την άφιξή τους στη χώρα μας, ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής για θέματα ασύλου, για τους σκοπούς της επί της ουσίας εξέτασης της εκκρεμούς προσφυγής».

Η Κυβέρνηση παρατηρεί εν συνεχεία ότι ένα υπό δημοσίευση προεδρικό διάταγμα θα ενσωματώσει στην ελληνική νομοθεσία την Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου. Το Κράτος έχει ήδη προβεί σε μία βελτίωση της διαδικασίας ασύλου.

Σε ό,τι αφορά την παρούσα προσφυγή, η ελληνική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι οι προσφεύγοντες συνελήφθησαν για παράνομη είσοδο στη χώρα στις 8 Οκτωβρίου 2006. Εκδόθηκε σε βάρος τους απόφαση απέλασης και οι προσφεύγοντες αφέθησαν ελεύθεροι. Ελήφθησαν τα δακτυλικά αποτυπώματά τους και τα δεδομένα καταχωρήθηκαν στην κεντρική βάση ψηφιακών αποτυπωμάτων Eurodac. Στις 13 Νοεμβρίου 2007, η Ελλάδα έκανε δεκτή την αίτηση επανεισδοχής των βελγικών αρχών και διευκρίνισε ότι οι προσφεύγοντες μπορούσαν, κατά τη μεταφορά στη χώρα, να υποβάλλουν αίτηση ασύλου και να υποβληθούν στη σχετική διαδικασία που ρυθμίζουν τα προεδρικά διατάγματα 61/1999 και 220/2007.

Γ. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

1. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν καταρχήν ότι η αποστολή τους προς την Ελλάδα θα τους εξέθετε σε κίνδυνο μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 3 της Σύμβασης.

Εντούτοις, το Δικαστήριο δεν καλείται να αποφανθεί επί του ζητήματος αν τα επικαλούμενα από τους προσφεύγοντες πραγματικά περιστατικά αποκαλύπτουν την ένδειξη μίας παραβίασης της εν λόγω διάταξης. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 35

§ 1 της Σύμβασης, ένας προσφεύγων πρέπει να προβάλλει τα ένδικα μέσα που είναι συνήθως διαθέσιμα και επαρκή στην εσωτερική έννομη τάξη προκειμένου να επιτευχθεί η επανόρθωση των επικαλούμενων παραβιάσεων. Τα εν λόγω ένδικα μέσα πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας, όχι μόνον στην θεωρία, αλλά και στην πράξη, άλλως στερούνται της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Τίποτα δεν επιβάλλει τη χρήση θεραπευτικών μέσων που δεν είναι ενδεδειγμένα ούτε πραγματικά (*Ανδρονίκου και Κωνσταντίνου κατά Κύπρου*, 9 Οκτωβρίου 1997, § 159, *Recueil* 1997-VI). Το Δικαστήριο πρέπει να εφαρμόζει τον κανόνα της εξάντλησης λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το πλαίσιο: το μηχανισμό προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που τα συμβαλλόμενα Κράτη συμφώνησαν να θεσπίσουν (*Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, § 69, *Recueil* 1996-IV). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων στηρίζεται στην υπόθεση, η οποία αποτελεί αντικείμενο του άρθρου 13 με το οποίο παρουσιάζει στενή ομοιότητα, ότι η εσωτερική έννομη τάξη παρέχει τη δυνατότητα πραγματικής προσφυγής ως προς την επικαλούμενη παραβίαση. Ως εκ τούτου, αποτελεί σημαντική όψη της αρχής της επικουρικότητας (*Selmouni κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25803/94, § 74, CEDH 1999-V).

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το μέτρο απέλασης που εκδόθηκε όσον αφορά τους προσφεύγοντες αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο αίτησης αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών. Το εν λόγω δικαστικό όργανο είναι αρμόδιο να επιλαμβάνεται προσφυγών που κατατίθενται κατά μεμονωμένων αποφάσεων που λαμβάνονται κατ'εφαρμογή των νόμων σχετικά με την πρόσβαση στην επικράτεια, τη διαμονή, την εγκατάσταση και την απομάκρυνση αλλοδαπών. Ως εκ τούτου, οι προσφεύγοντες υποχρεούνται να αναμένουν το πέρας της διαδικασίας που κίνησαν σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν σημείωσε καμία περίπτωση ικανή να καταδείξει ότι οι προσφεύγοντες απαλλάσσονται από την υποχρέωση εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως πρώιμο σύμφωνα με το άρθρο 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

2. Οι προσφεύγοντες καταγγέλλουν εν συνεχεία την απουσία στο εθνικό δίκαιο μίας προσφυγής με ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά των αποφάσεων άρνησης χορήγησης ασύλου που οδήγησαν σε απέλαση και θεωρούν ότι η κατάσταση αυτή είναι ασύμβατη με το άρθρο 13 της Σύμβασης.

Η «πραγματικότητα» μίας «προσφυγής» με την έννοια του άρθρου 13 δεν εξαρτάται από τη βεβαιότητα μίας ευνοϊκής έκβασης για τον προσφεύγοντα. Επιπλέον, το σύνολο των προσφερόμενων από το εθνικό δίκαιο ενδίκων μέσων μπορεί να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 13, ακόμα κι αν κανένα από αυτά δεν αποκρίνεται πλήρως σε αυτές αφ'εαυτού (*Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 145, *Recueil* 1996-V, *Čonca κατά Βελγίου*, αριθ. 51564/99, § 75, CEDH 2002-I). Λαμβανομένου υπόψη του μη αναστρέψιμου χαρακτήρα της βλάβης που θα μπορούσε να προκληθεί σε περίπτωση υλοποίησης του κινδύνου βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης και δεδομένης της σημασίας που προσδίδει στο άρθρο 3, η έννοια της πραγματικής προσφυγής με την έννοια του άρθρου 13 απαιτεί, αφενός μία ανεξάρτητη και αυστηρή εξέταση κάθε αιτίας βάσει της οποίας υφίστανται σοβαροί λόγοι να πιστέψει κανείς ότι υπάρχει πραγματικός κίνδυνος μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 3 και, αφετέρου, τη δυνατότητα αναστολής της εκτέλεσης του επίδικου μέτρου (*Jabari κατά Τουρκίας*, αριθ. 40035/98, § 50, CEDH 2000-VIII). Αν και καταρχήν το άρθρο 13 αντιτίθεται στην εκτέλεση μέτρων αντίθετων προς τη Σύμβαση και των οποίων οι επιπτώσεις μπορεί να είναι μη αναστρέψιμες, πριν το πέρας του ελέγχου συμβατότητας αυτών προς τη Σύμβαση από τις εθνικές αρχές, ωστόσο τα συμβαλλόμενα Κράτη χαίρουν μίας διακριτικής ευχέρειας ως προς τον τρόπο συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις του άρθρου 13 (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Čonca κατά Βελγίου*, § 79).

Το Δικαστήριο έχει μόλις καταλήξει ότι προκειμένου να ικανοποιηθεί η απαίτηση εξάντλησης των ενδίκων μέσων, οι προσφεύγοντες πρέπει να αναμένουν το πέρας της εκκρεμούς αίτησης ενώπιον του συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών.

Διαπιστώνει ότι μέσα στα πλαίσια της ίδιας διαδικασίας, οι προσφεύγοντες μπόρεσαν να ζητήσουν την αναστολή του μέτρου απέλασης και ότι προσέκρουσαν σε μία δεόντως αιτιολογημένη άρνηση, κατόπιν εξέτασης των ισχυρισμών τους. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες έτυχαν πραγματικής προσφυγής με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης. Επιπλέον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες είναι ελεύθεροι και ότι οι διάδικοι επεσήμαναν ότι αυτοί δε θα απελαθούν όσο εκκρεμεί η αίτηση ακύρωσης ενώπιον του συμβουλίου διαφορών των αλλοδαπών.

Ενόψει αυτών των στοιχείων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί με την έννοια του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

3. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τους προσφεύγοντες, η απέλαση προς την Ελλάδα δε θα έπρεπε να λάβει χώρα για τους πιο πάνω επικαλούμενους λόγους, η κράτηση με σκοπό την απέλαση ήταν ασύμβατη προς το άρθρο 5 της Σύμβασης.

Το άρθρο 5 της Σύμβασης προβλέπει:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τα ακολούθως περιπτώσεις και συμφώνως προς τη νόμιμον διαδικασίαν (...)

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.»

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η συμμόρφωση προς το άρθρο 5 § 1 προϋποθέτει μία συνάφεια «μεταξύ αφενός του επικαλούμενου λόγου για την έγκυρη αποστέρηση της ελευθερίας και αφετέρου του τόπου και του καθεστώτος κράτησης» (*Mubilanzila Mayeka et Kaniki Mitunga κατά Βελγίου*, αριθ. 13178/03, (§ 102), CEDH 2006-...). Η διάταξη αυτή δεν απαιτεί η κράτηση ενός ατόμου εναντίον του οποίου εκκρεμεί απέλασης να θεωρείται ευλόγως αναγκαία, για παράδειγμα προκειμένου να εμποδισθεί το εν λόγω άτομο από το να διαπράξει κάποιο αδίκημα ή να διαφύγει. Ως προς το τούτο, το άρθρο 5 παρ.1 στ) δεν προβλέπει την ίδια προστασία με το άρθρο 5 παρ.1 γ) (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 112). Επιπλέον, η αρχή της αναλογικότητας δεν έχει εφαρμογή σε μία κράτηση που στηρίζεται στο άρθρο 5 § 1 στ) παρά στο μέτρο που η εν λόγω κράτηση δεν παρατείνεται για ένα χρονικό διάστημα (*ibidem*, § 113, βλέπε ομοίως *Gebremedhin [Gaberamadhien] κατά Γαλλίας*, αριθ. 25389/05, § 74, CEDH 2007-...). Προκειμένου να μην χαρακτηριστεί αυθαίρετη, η εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου κράτησης πρέπει επομένως να γίνεται καλή τη πίστει. Πρέπει επίσης να συνδέεται στενά με τον σκοπό που αφορά την παρεμπόδιση ενός ατόμου να εισέλθει παράνομα στη χώρα. Επιπλέον, ο τόπος και οι συνθήκες κράτησης πρέπει να είναι κατάλληλα. Τέλος, η διάρκεια της κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει την εύλογη προθεσμία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του διωκόμενου σκοπού (*Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου [GC]*, αριθ. 13229/03, §§ 72-74, CEDH 2008-...).

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες παραπονούνται μόνο ότι η κράτησή τους ήταν παράνομη διότι συνδεόταν με μία απέλαση που δεν έπρεπε να λάβει χώρα. Εν τούτοις, τίποτα στον φάκελο δεν οδηγεί στο συλλογισμό ότι η κράτηση των προσφευγόντων δεν ήταν σύμφωνη προς τα πιο πάνω κριτήρια.

Ως εκ τούτου, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

(υπογραφή)

Françoise Elens-Passos

Αναπληρώτρια Γραμματέας

(υπογραφή)

Ireneu Barreto

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2009

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος